

de
vrije
school
almelo

Schoolplan 2023-2025

De Vrije School Almelo

Inhoud

Inhoud.....	2
1 Inleiding	4
1.1 De school.....	4
1.2 Doel schoolplan	4
1.3 Totstandkoming.....	4
1.4 Samenhang met andere documenten	5
2 Vaststelling.....	6
3 Uitgangspunten van het bestuur	7
3.1 Inleiding	7
3.2 De missie.....	7
3.3 De visie.....	7
3.4 Onze kernwaarden.....	8
3.4.1 Samenhang	8
3.4.2 Meesterschap	8
3.4.3 Aandachtigheid	8
3.4.4 Creëren	8
3.4.5 Vitaliteit.....	8
3.4.6 Moed.....	8
3.5 Strategische keuzes.....	9
4 De opdracht van onze school.....	10
4.1 Inleiding	10
4.2 Onze missie	10
4.3 Onze visie	10
4.4 Interne en externe analyse	10
4.5 Kwantitatieve en kwalitatieve doelen - <i>growing</i> concern en <i>going</i> concern.....	13
4.5.1 Centrale doelen vertaald – <i>growing</i> concern	13
4.5.2 Aanvullende schooleigen doelstellingen	16
4.5.3 Ons schoolplan in A3 jaarplan	16
4.6 Operationele doelen – <i>going</i> concern	16
5 Vormgeving onderwijs	17
5.1 De Praktijk.....	17
5.2 De visie.....	18
5.3 Samen met de ander.....	19
5.4 Onderwijsresultaten	21
5.5 Burgerschap.....	22
5.6 Onderwijstijd.....	22
5.7 Na de basisschool	21
6 Personeelsbeleid.....	23
6.1 Kwaliteit van onderwijs.....	23

6.2	Goed en aantrekkelijk werkgeverschap.....	24
7	Kwaliteitszorg.....	24
7.1	Basiskwaliteit en schoolzelfevaluatie	26
7.2	Eigen aspecten van kwaliteit als aanvulling op waarderingskader	26
Bijlage 1 - A3 jaarplan – growing concern doelstellingen.....		Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Verwijzen naar A3

1 Inleiding

1.1 De school

Voor u ligt het schoolplan van De Vrije school Almelo

De Vrije School Almelo is een vrijeschool in Almelo (Brinnummer 06ZK)

1.2 Doel schoolplan

Dit schoolplan is het beleidsdocument voor de schoolplanperiode 2019-2023 en vervolgens bijgesteld voor de periode 2023-2025.

Het schoolplan start met een inleiding (hoofdstuk 1) en vaststelling (hoofdstuk 2)

Het is opgesteld binnen de kaders van het strategisch beleidsplan van ons bestuur, dat is samengevat in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 gaat over het onderwijs op onze school en hoe we dat verder willen ontwikkelen in deze periode. Dit hoofdstuk is vertaald 'A3' jaarplannen, die ons helpen om onze richting en focus scherp te houden. Dit plan wordt jaarlijks vastgesteld. Aan het eind van een schooljaar worden in het jaarverslag kort de resultaten benoemd die de opmaat vormen naar de nieuwe A3.

In hoofdstuk 5 beschrijven we de wijze waarop wij invulling geven aan ons onderwijs. Hoofdstuk 6 beschrijft ons personeelsbeleid. Onze kwaliteitszorg wordt beschreven in hoofdstuk 7. In dit laatste hoofdstuk is ook aangegeven hoe we vorm geven aan de eisen van de onderwijsinspectie. Het schoolplan wil elke belanghebbende duidelijkheid geven over wat we willen bereiken met het onderwijs op deze school en hoe we dat dagelijks vorm zullen geven.

1.3 Totstandkoming

We hebben als team de missie en visie herijkt, ons doel geformuleerd en de strategieën geselecteerd waarmee we onze visie in de komende jaren willen realiseren. Hierbij sluiten wij aan bij de strategie van de Stichting Vrijescholen Athena.

Daarnaast zijn gegevens verzameld, die duidelijk maakten, welke positie de school aan het eind van de vorige schoolplanperiode innam op de verschillende beleidsterreinen. Daarbij is gebruik gemaakt van de volgende gegevens:

- De evaluatie van het schoolplan 2015-2019 van de school.
- Auditrapporten
- Tevredenheidsmetingen van ouders (onderzoek BvpO), leerlingen (Scol)
- De jaarlijkse evaluaties van de actieplannen.
- Opbrengstrapportages Midden + Eind

De analyse van deze gegevens, samen met onze missie en visie heeft geresulteerd in een aantal strategieën, die voor ons team leidend en richtinggevend zijn voor de beoogde concrete doelen.

Het schoolteam stelt zich onder leiding van de directie verantwoordelijk voor de uitvoering van dit schoolplan in de komende jaren.

Het bevoegd gezag stelt zich door middel van de akkoordverklaring verantwoordelijk voor het ondersteunen en bewaken van hetgeen in het schoolplan is beschreven.

Het bevoegd gezag stelt zich garant voor het gericht inzetten van middelen voor het ondersteunen van dit schoolplan.

De directie stelt het schoolbestuur jaarlijks op de hoogte van de bereikte doelen.

1.4 Samenhang met andere documenten

De schoolgidsen in deze periode worden samengesteld op basis van de inhoud van het schoolplan.

In dit schoolplan verwijzen we naar de volgende documenten, die aanwezig zijn op onze school:

- kwaliteitsbeleid Athena
- integraal personeelsbeleidsplan
- schoolgids
- zorgplan
- schoolondersteuningsprofiel
- beleidsnotitie Sociale Veiligheid
- beleidsnotitie Burgerschap
- beleidsnotitie Hoogbegaafdheid
- kleutervolgsysteem
- ondersteuningsplan samenwerkingsverband

2 Vaststelling

Het schoolplan is vastgesteld in de vergadering van het schoolteam d.d. ...

..... directeur

De MR heeft instemming verleend met het schoolplan d.d.

..... voorzitter van de MR.

Het schoolplan is vastgesteld door bestuurder van de Stichting Vrijescholen Athena d.d.

...

P. Veltman

3 Uitgangspunten van het bestuur

3.1 Inleiding

Ter voorbereiding op de schoolplanperiode 2019-2023 heeft het bestuur volgens een vooraf vastgesteld traject de strategieën op bestuursniveau bepaald voor de komende schoolplanperiode. Deze zijn kaderstellend voor het op te stellen schoolplan van onze school. Alvorens het strategisch beleid definitief vast te stellen is hierover overlegd met het directeurenoverleg en hebben teams de gelegenheid gehad adviezen uit te brengen. De GMR heeft instemming verleend aan dit strategisch beleidsplan voor de periode 2019-2023.

Hetgeen hierna volgt zijn de essenties van het geformuleerde beleid.

In het najaar van 2022 is de strategie herijkt met input van directeuren, GMR en raad van toezicht en in februari 2023 na instemming resp. goedkeuring uiteindelijk vastgesteld t/m 2025.

3.2 De missie

Onze missie is:

Wij zijn vrijescholen in midden, oost en noordoost Nederland die (basis)onderwijs aanbieden vanuit de antroposofische uitgangspunten van Rudolf Steiner en staan open voor iedereen die zich hiertoe aangetrokken voelt. De stichting wil in deze regio's het vrijeschoolonderwijs bevorderen, steunen, in standhouden en ontwikkelen.

3.3 De visie

Onze visie is:

Bloeiend vrijeschoolonderwijs in gezonde scholen waarin de kiem van het eigen levensdoel van het kind tot wasdom kan komen. Waarin de jonge mens met zelfvertrouwen, zelfbewustzijn, inspiratie en plezier in leren is toegerust voor goede en zekere stappen in het leven.

Door te blijven werken aan de kwaliteit van ons onderwijs, door goede en transparante communicatie en door te luisteren naar wat onze partners en stakeholders te zeggen hebben willen wij het vrijeschoolonderwijs een vanzelfsprekend en goed alternatief laten zijn.

Onderwijs voor kinderen is niet alleen aanleren maar ook opvoeden. Wij zien opvoeden als een kunst. Een kunstenaar heeft kennis en kunde van het ambacht maar kan daarmee iets nieuws en unieks scheppen of creëren. De inhoud van ons onderwijs, ook wel het aanbod genoemd, is een middel om het kind tot ontwikkeling te laten komen; dus geen doel op zichzelf. Op de basisschool zijn wij vooral voorwaardenscheppend bezig. Wat wij aanspreken in ons onderwijs is de wil bij het kind om zichzelf te ontwikkelen en de wereld te leren kennen. In eerste instantie (ongeveer tot het 7^e jaar) gebeurt dat volledig vanuit sympathie en vertrouwen: "de wereld is goed". De tweede zeven jaar treedt het kind de wereld met een meer wakkere nieuwsgierigheid tegemoet en gaat zich bekwamen in cognitieve vaardigheden. De leerkracht brengt de wereld als het ware naar het kind toe: "de wereld is mooi". In de derde levensfase, wanneer het kind de basisschool verlaat en via de puberteit opgroeit naar adolescentie, wordt het kritische denken ontwikkeld. De beeldende verhalen van de basisschoolleeftijd maken plaats voor kennis en wetenschap: "de wereld is waar".

In zijn rede, uitgesproken bij zijn aantreden als bijzonder hoogleraar aan de Universiteit voor Humanistiek in 2018 spreekt Gert Biesta uitvoerig over de 'pedagogische dimensies van het onderwijs' en geeft daarbij vooral betekenis aan de 'aandacht voor processen van humanisering

en persoonsvorming' ("Tijd voor pedagogiek"; Biesta, 2018). Een belangrijk citaat hieruit is het volgende:

"Subjectiverend onderwijs is daarmee onderwijs dat onderbreekt, niet om het onderbreken zelf maar om de 'reality check' mogelijk te maken die nodig is om te werken aan het omvormen van onbegrensde vrijheid tot volwassen vrijheid"

De opvoeding in de eerste twee levensfasen van het kind, waarin de basisschoolleeftijd valt, zijn dus voorwaardenscheppend maar cruciaal om op latere leeftijd tot 'volwassen vrijheid' te kunnen komen. Die voorwaarden hebben wij geprobeerd te vatten in onze visie.

3.4 Onze kernwaarden

Sturend in ons beleid zijn onze kernwaarden. Deze kernwaarden zijn hieronder beschreven.

3.4.1 Samenhang

Wij streven naar betekenisvolle samenhang tussen pedagogie, onderwijsinhoud, (school)omgeving en inrichting die zichtbaar wordt in het handelen van de leerkracht, de schoolleider en de ondersteuner. De samenhang wordt zichtbaar in het rooster, de compositie van periode- en vaklessen en de manier waarop we omgaan met ieder individueel kind ten opzichte van het geheel van de klas of de groep. Aandacht voor het individuele kind, de individuele leerkracht maar ook de individuele school wordt in samenhang beleefd met het geheel: de klas, het team, het geheel van Athena.

3.4.2 Meesterschap

De kern van het meesterschap zit in niet alleen in het kunnen en kennen, het beheersen van het vak, maar vooral in de attitude. De attitude van individuen en van de organisatie als geheel is *lerend, open, reflectief* en *nieuwsgierig*. Dat zijn voor ons de kenmerken van professionaliteit.

3.4.3 Aandachtigheid

Opvoeden van kinderen vraagt een wakkere blik, zorgvuldig en respectvol handelen en het aangaan van een verbinding. Wat geldt voor de relatie tot het kind geldt ook voor de relatie tot elkaar als volwassenen en de relatie met de wereld. Hierbij past een eerbiedige grondhouding, een veilige omgeving en het vermogen vreugde te beleven aan de verschillen tussen mensen.

3.4.4 Creëren

Creatief denken, nieuwe dingen een kans geven te ontstaan, vraagt discipline en scholing en het vrij worden van oplossingsgericht of 'rendementsdenken'. Creativiteit kan gestimuleerd worden door een veilig en 'vrij' klimaat. Dat geldt voor het kind maar ook voor de volwassene. Wij willen kinderen opvoeden tot creatieve, initiatiefrijke, vrijdenkende en handelende mensen en als organisatie een klimaat scheppen waarin dat mogelijk is. Juist daarom zijn afspraken, duidelijke grenzen voor gedrag en goede omgangsvormen van groot belang.

3.4.5 Vitaliteit

Letterlijk levenskracht, de energie om te leven. Op organisatieniveau denken we aan duurzame inzetbaarheid van mensen, of het veerkrachtig kunnen zijn bij tegenslag of tegenwind. Op pedagogisch gebied denken we aan gezond onderwijs, onderwijs dat de hele mens aanspreekt en harmonie bevordert van lichaam en geest.

3.4.6 Moed

Levensmoed, de moed om beslissingen te nemen, om stappen te zetten, maar vooral om authentiek te durven zijn als mens en als schoolbeweging.

3.5 Strategische keuzes

De vier aandachtsgebieden waarmee we de komende jaren vooruitgang willen maken zijn

1. identiteit
2. kwaliteit
3. goed & aantrekkelijk werkgeverschap
4. professionaliteit.

Deze vier ontwikkelgebieden krijgen extra aandacht in onze overkoepelende strategie, maar zijn ook vertaald naar de schoolplannen van iedere afzonderlijke school.

De doelstellingen zijn voor een aantal jaar redelijk globaal geformuleerd. Per jaar wordt een jaarplan ontwikkeld volgens de A3-methodiek, waarin de specifieke resultaten, activiteiten en succesbepalende factoren (SBF) zijn benoemd.

4 De opdracht van onze school

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk is dragend voor ons werk in de komende schoolplanperiode. We verantwoorden hier vanuit welke opvattingen ons onderwijs verzorgd wordt. Deze opvattingen zijn gebaseerd op de visie van het schoolteam en de conclusies die we als schoolteam getrokken hebben uit de verzamelde gegevens. Dit alles binnen de kaders van het door het bestuur vastgesteld strategisch beleid. Daarnaast is een interne en externe analyse van onze school uitgevoerd. Dat heeft geresulteerd in een aantal sterke en zwakke kanten van onze organisatie en kansen en bedreigingen in de nabije toekomst.

Al deze gegevens samen zijn gebruikt om de meest passende strategieën te kiezen voor de komende jaren.

4.2 Onze missie

Onze missie is gelijk aan de missie van alle andere scholen binnen Stichting Vrijescholen Athena:

Wij zijn een vrijeschool in Almelo die (basis)onderwijs aanbiedt vanuit de antroposofische uitgangspunten van Rudolf Steiner en wij staan open voor iedereen die zich hiertoe aangetrokken voelt.

4.3 Onze visie

In onze visie sluiten we volledig aan bij de visie van de Stichting Vrijescholen Athena.

Uiteraard heeft onze school een eigen kleur en dynamiek door de omgeving, grootte, medewerkers, leerlingen et cetera.

Hierom hebben wij naar aanleiding van onze interne en externe analyse (SWOT-analyse) prioriteiten gesteld in de doelstellingen die we met onze collega-scholen zijn overeengekomen. Indien nodig hebben we aanvullende doelstellingen gesteld.

4.4 Interne en externe analyse

De belangrijkste factoren van de interne analyse:

Sterke punten van onze school	"Zwakke" of ontwikkelpunten van onze school
Pedagogische visie en handelen	Borgen en evalueren beleid en afspraken <i>- Het vanzelfsprekend en consequent volgen van een PCDA cyclus</i> <i>- Vanuit borgen en evalueren keuzes maken in beleid, werkverdeling en taken</i> <i>-Borgen en evalueren zichtbaar maken in de schoolafspraken en werkwijzen zodat er samenhang ontstaat.</i>
Verschillende kwaliteiten aanwezig in het team <i>-Vak-deskundigen o.a. kleuteronderwijs, muziek, master SEN,ICT, regenboogspecialist, rekencoördinator, lb-er</i> <i>-Aantal lkr met veel werk/vrijeschool-ervaring</i> <i>-delen van kennis</i>	Dialogoog/feedback Ontwikkelen van: <i>-samenwerking (professioneel en gezonde manier)</i> <i>- (onuitgesproken) verwachtingen en oordelen naar elkaar uit kunnen spreken</i>

Sfeervolle onderwijsomgeving	Continuïteit en kwaliteit in relatie tot hoog verzuim, wisseling personeel en personeelsgebrek
	Cognitieve resultaten o.a. taal ,rekenen <i>-Balans tussen periodeonderwijs en methodes/methodieken en vaklessen.</i> <i>-Effectieve samenhang periodes en oefentijd</i>

De belangrijkste factoren (waar we geen invloed op hebben) van de externe analyse:

Kans voor onze school	Bedreiging voor onze school
Subsidie Basisvaardigheden	Voldoende ruimte hebben in het rooster voor periodeonderwijs/ oefentijd/ vaklessen <i>Goede verhouding</i> <i>Prestatiedruk</i>
Betrokkenheid ouders <i>Diversiteit onder ouders</i> <i>Ouders uit de wijk</i>	Ziekteverzuim/ continuïteit /leraren tekort <i>Nieuwe en kwalitatief goede leraren nodig om de kwaliteit van onderwijs te kunnen blijven bieden.</i> <i>Ervaren IB-er gaat met pensioen.</i> <i>Enkele ervaren lkr willen komende jaren iets buiten het onderwijs zoeken.</i>
Aantrekken jonge en nieuwe collega's en via positieve samenwerking een sterk gedifferentieerd en inspirerend team vormen. <i>De wil om een samenwerkend, een elkaar inspirerend team te worden</i> <i>Teamtraject me+U</i>	Wijksschool <i>Krimpde wijk</i> <i>Minder kinderen uit de omliggende wijken en dorpen/steden</i>
Periodeonderwijs in samenhang met vaklessen en oefenmomenten	

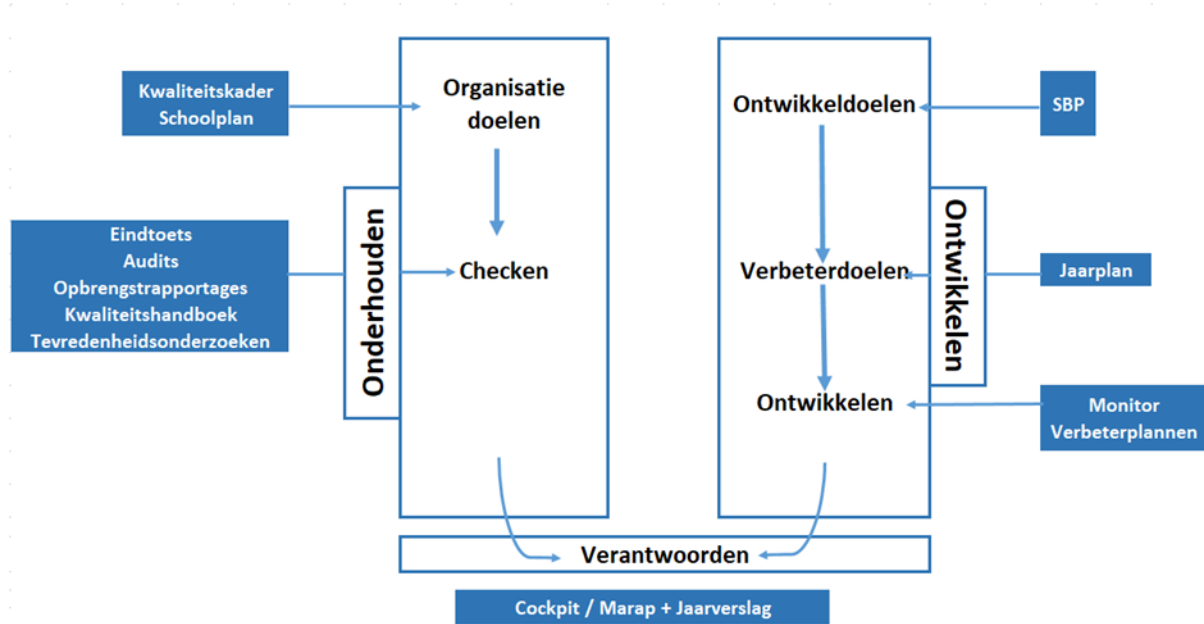
Met deze analyse hebben we positie van de school vastgesteld. Deze factoren laten we terug komen in voor een confrontatiematrix.

	Kansen	Bedreigingen
Sterkten	Inzet ouders	Pedagogische visie en kwaliteiten personeel krachtig inzetten binnen zowel periode als oefenuren als vaklessen
Zwaktes	Inzet subsidie op kwaliteitsverbetering	Prioriteiten stellen en realistisch persoonlijk leiderschap

1. De school wordt vrijwel zeker opgenomen in het huisvestingsplan 2025-2028 van de gemeente Almelo i.v.m. noodzakelijke renovatie. Kans op vitaler gebouw waar modern vrijeschoolonderwijs een plek kan krijgen.
2. Door o.a. ziekteverzuim/ leraren tekort risico bij het team dat vitaliteit en ruimte voor inspiratie in het geding komen waar de kwaliteit van onderwijs direct afhankelijk van is.
3. De noodzaak en het inzicht om resultaten te verbeteren en visie met elkaar te verbinden, creëert kansen en energie om met nieuwe blik naar ons onderwijs te kijken en te zoeken naar nieuwe vormen, gewoontes en aanbod hetgeen kwaliteit en werkplezier kan verhogen.
4. Aan de ene kant is het zaak om heel goed en methodisch te werken aan taal en rekenen en goed te weten wat we wanneer en waarom toetsen. Aan de andere kant is er nog voldoende te verbeteren in het periodeonderwijs om daarmee zowel te werken aan de basisvaardigheden als aan menswording, inclusie en diversiteit. Door het periodeonderwijs weer belangrijker te maken, versterken we onze identiteit, zonder de kinderen tekort te doen op de gebieden taal en rekenen en andere kerndoelen.

4.5 Kwantitatieve en kwalitatieve doelen - *growing concern* en *going concern*

Als we de documenten binnen Athena een plek geven binnen organisatiedoelen (going concern) en ontwikkeldoelen (growing concern) dan ziet dat er als volgt uit:

4.5.1 Centrale doelen vertaald – *growing concern*

In deze paragraaf gaan we in op de ontwikkeldoelen van de school. De doelen van de Stichting Vrijescholen Athena hebben we vertaald in de volgende schooleigen doelen voor zover zij bijdragen aan bovenstaande analyse. De overige kwalitatieve doelstellingen bespreken we jaarlijks met het directeurenoverleg van Stichting Vrijescholen Athena waarbij wij gezamenlijk vaststellen welke doelstellingen wij gaan realiseren.

Hieronder staan de algemene kwantitatieve doelstellingen van onze school voor de komende schoolplan periode.

Kwalitatieve doelstelling van Stichting Vrijescholen Athena	Kwantitatieve doelen voor onze school
Identiteit	
Wij zijn in staat op begrijpelijke wijze aan anderen uit te leggen hoe onze missie, visie en kernwaarden terug te zien zijn in de dagelijkse praktijk van ons werk	<ul style="list-style-type: none"> • De kernwaarden zijn bij het team bekend en worden regelmatig in ped verg besproken. • In de jaargesprekken reflecteren alle teamleden op hun handelen t.a.v. de kernwaarden. Dit onderdeel is opgenomen in formulier "start/jaargesprek" • Binnen de begeleiding van nieuwe teamleden is het werken aan de kernwaarden een onderdeel.
Onze leerkrachten, ib'ers en directeuren hebben gedegen kennis van de achtergronden en uitgangspunten van het vrijeschoolonderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Alle medewerkers hebben een verdiepende scholing gericht op vrijeschool/antroposofie gevolgd of starten deze minimaal na een jaar gewerkt te hebben • Verdieping en scholing is een vast onderdeel van de vergaderplanning. • Bij de periodevoorbereiding is opgenomen om vanuit de vrijeschoolpedagogiek te kijken naar de doelstellingen van de periode. Dit onderdeel wordt regelmatig in de bouwverg gezamenlijk voorbereid/besproken en geëvalueerd. De periodevoorbereidingen worden opgenomen in

Kwalitatieve doelstelling van Stichting Vrijescholen Athena	Kwantitatieve doelen voor onze school
De keuzes en vernieuwingen die wij in onze scholen en ons onderwijs maken kunnen wij helder verantwoorden en uitleggen, inclusiviteit en digitale geletterdheid zijn daar onderdeel van	<p>SharePoint zodat er een “databank ” ontstaat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle leerkrachten kennen inhoud en doelstellingen van het jaarplan en zijn in staat uitleg te geven aan belangstellenden die hiernaar vragen. • Aandacht in nieuwsbrief (voor ouders), op ouderavonden en thema-avonden voor ontwikkeling in ons onderwijs algemeen en digitale geletterdheid/mediawijsheid, burgerschap in samenhang met onze onderwijs in het bijzonder.
Wij hebben ons onderwijsaanbod, onze rituelen en feesten en onze communicatieve uitingen onderzocht als onderdeel van ons collectieve streven naar een meer diverse en multiculturele samenstelling van ons personeel en onze leerlingen	<ul style="list-style-type: none"> • De samenhang tussen onderwijsaanbod, onderwijstijd, vaklessen, jaarfeesten en en o.a burgerschap is onderdeel van het nieuwe periode- voorbereidingsformulier. Deze wordt tijdens ped. verg regelmatig samen voorbereid en geëvalueerd. • In ieder geval zijn twee van de vier grote jaarfeesten(Michaël/herfst, kerst/winter en Pasen/Lente zomer/st Jan) met het team en ouders onderzocht op de hier genoemde onderdelen. We communiceren hierover naar ouders/belangstellenden via het weekbericht, ouderavonden/ thema-avonden • Er is een werkgroep opgericht bestaande uit ouders en medewerkers die actief meedenkt in het onderzoek naar o.a. de jaarfeesten.
Kwaliteit	
We hebben een goed lopende beleidscyclus waarin vooruitkijken en evalueren een plaats hebben.	<ul style="list-style-type: none"> • De specialisten, lb-er en schoolleiding hebben tenminste drie maal per jaar overleg over de realisatie van de jaarplannen en resultaten, zodat er zicht op is en waar nodig tijdig bijgestuurd kan worden. • In de jaarplanning van de schoolleiding, team en MR zijn vaste momenten ingepland voor evaluatie, bijstellen en vooruitkijken van beleid van school -en jaarplan.
Athenascholen hebben een goed uitgebalanceerd aanbod aan vrijeschoolvakken en -methodieken en onderzoeken de meetbare en merkbare opbrengsten. Periodeonderwijs heeft een prominente plek.	<ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijke samenhang en integratie in onderwijstijd en onderwijsaanbod tussen periode/ vaklessen, methodieken en oefeningen. Dit is zichtbaar in het format periodevoorbereiding dat door lkr klas 1 t/m 6 wordt gebruikt. • Het periodeonderwijs is in alle klassen weer (waar mogelijk) direct in de ochtend. • In de logboeken zijn periodevoorbereiding en groeps-/ kindplannen zichtbaar en worden geëvalueerd. • In de opbrengstenrapportage zijn de samenhang tussen resultaten, periodevoorbereiding/ onderwijsaanbod/ onderwijstijd een vast onderdeel. • De leerlijn Engels is vastgelegd en geïmplementeerd. • De leerlijn digitale geletterdheid /mediawijsheid is herijkt. De leerlijn is in klas 4, 5 en 6 geïmplementeerd. • Resultaten uit opbrengstvergadering, klassenbezoeken en studiedagen worden verwerkt in een kwaliteitskaart (technisch) lezen en (automatiseren) rekenen/wiskunde.
Athenascholen hebben grip op zorg en begeleiding en de zorgstructuur is vooral gericht op voorkomen i.p.v. genezen. De lb'er heeft daarin een duidelijke rol. Handelingsgericht werken vormt het uitgangspunt.	<ul style="list-style-type: none"> • De directeur en de intern begeleider sturen aan op het ondersteunen van de zorg aan leerlingen en het ondersteunen van medewerkers in hun passend handelen en aanbod. • Ten minste vier keer per jaar is er een lb/zorg gesprek tussen medewerker en lb-er waar ondersteuningsbehoeften van lkr ook worden besproken. • Het is voor iedereen helder hoe de zorgstructuur werkt en handelt daarna. Men kan elkaar daarin aanspreken en ziet elkaars rollen.

Kwalitatieve doelstelling van Stichting Vrijescholen Athena	Kwantitatieve doelen voor onze school
Goed & aantrekkelijk werkgeverschap	
<p>Wij sturen aan op een professionele cultuur, waar persoonlijke en professionele ontwikkeling gefaciliteerd wordt. Dit willen wij bereiken door een faciliterende, motiverende leiderschapsstijl te hanteren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Binnen teamscholing Me+U is de scholing mede gericht op persoonlijk leiderschap binnen het team. Medewerkers zijn zich bewust van hun talenten, drijfveren, kwaliteiten en ontwikkelpunten ook in samenhang met beeld van de drijfveren en kwaliteiten van het gehele team. • Iedereen is geschoold in geven en ontvangen van feedback
Professionaliteit	
<p>werknemers weten wat er van hun wordt verwacht, waar zij in hun ontwikkeling staan en wat zij de komende tijd moeten/willen ontwikkelen, gevoed door zelfreflectie. Van werknemers wordt hierin persoonlijk leiderschap verwacht, om te werken aan deze ontwikkelingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijks worden tijdens de start- en voortgangsgesprekken persoonlijke doelen/ ontwikkelpunten geëvalueerd en opnieuw vastgesteld. De afspraken zijn vindbaar in de personeelsdossiers
<p>wij motiveren elkaar om professioneel te handelen en spreken elkaar daar op aan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alle specialisten leggen twee keer per jaar een lesbezoek af in alle klassen en geven inhoudelijke feedback. • Elke leerkracht bezoekt jaarlijks tenminste 1 les van een collega inclusief een nagesprek.
<p>leerkrachten, directeuren en IB zijn vaardig in gesprekstechniek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen is in staat om feedback te geven en te ontvangen. Dit wordt geoefend M+U teamtraject • Minimaal 1x per jaar komt de in 2022-2023 gevolgde cursus gesprekstechnieken terug binnen een ped. verg
<p>ouders zijn betrokken bij de school, voelen zich welkom en gehoord en merken dat wij open staan voor kritiek en aanbevelingen, ze worden meegenomen in ontwikkelingen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het jaarplan en de terugblik/ evaluatie(middels jaarverslag) daarop, wordt elk jaar aan de ouders gecommuniceerd. • Jaarlijks worden er minimaal 2 verdiepende lezingen gegeven op school waar zowel ouders, leerkrachten als belangstellenden voor worden uitgenodigd.
<p>Wij onderzoeken de oorzaken van de frequent voorkomende conflictsituaties in scholen in relatie tot leiderschap en organisatiecultuur; met de uitkomsten zetten we in op preventief handelen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vanuit een gezamenlijk vraag wordt het teambreed werken aan een verbetercultuur voortgezet (zie goed en aantrekkelijk leiderschap).
<p>scholen geven de grenzen van hun mogelijkheden (zorg/onderwijskundig aanbod) transparant aan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het zorgplan en ondersteuningsaanbod is actueel, vindbaar en voor ouders in toegankelijk taalgebruik geschreven. • Aannamebeleid wordt door lb-er geüpdatet en overgedragen naar nieuwe lb-er.
<p>We wisselen expertise uit tussen collega's en scholen, zowel digitaal als door ontmoeting</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In de gemeentelijke netwerken zijn we een vaste gesprekspartner in ieder geval op het niveau van lb-er, directie. • Door zowel leerkrachten, lb-er en directie wordt gebruik gemaakt van de expertise van SWV (o.a. E en D team). • In de wijk vindt ten minste vier keer per jaar overleg plaats tussen de diverse basisscholen en keten partners door IB en directie. • Traject schoolaanwezigheid SWV
<p>We verdiepen ons in nieuwe ontwikkelingen, waaronder digitale toepassingen en vaardigheden, en werken al experimenterend uit hoe deze ook in ons onderwijs een plaats krijgen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De digitale leeromgeving van de rekenmethode WIG 5 wordt verkend en passend bij ons (periode) onderwijs geïmplementeerd. • De materialen/ werkwijze digitale geletterdheid/ mediawijsheid wordt geëvalueerd en herschreven zodat er een nieuwe leerlijn ontstaat en deze wordt geïmplementeerd.

4.5.2 Aanvullende schooleigen doelstellingen

Onze aanvullende doelstellingen, bovenop de algemene doelen van Stichting Vrijescholen Athena
De resultaten op de basisvaardigheden zijn op een voldoende niveau (Zie plan van aanpak).

4.5.3 Ons schoolplan in A3 jaarplan

Wij hebben binnen Stichting Vrijescholen Athena besloten om te werken met “A3 jaarplan”. Dat wil zeggen dat we de growing concern - doelstellingen die hierboven benoemd zijn, jaarlijks worden geconcretiseerd in ons eigen A3 jaarplan.

4.6 Operationele doelen – going concern

In deze paragraaf gaan we in op de operationele doelstellingen waarop de school zichzelf de maat neemt. Deze operationele doelen zijn op Athena-niveau geformuleerd.

De doelen zijn geformuleerd op een aantal domeinen:

1. Leerlingen
2. Onderwijsproces
3. Leerkrachten
4. Kwaliteitszorg
5. Kwaliteitscultuur
6. Ouders en belanghebbenden
7. Financieel beheer

Op al deze domeinen zijn kwalitatieve doelen geformuleerd. Vervolgens zijn kwantitatieve doelen toegevoegd in de vorm van KPI's. De school conformeert zich aan de Athena-doelstellingen. Als laatste zijn de instrumenten aangegeven die de gewenste informatie opleveren.

In bijlage 2 zijn de doelen en KPI's en instrumenten opgenomen.

5 Vormgeving onderwijs

In dit hoofdstuk geven we aan hoe het onderwijs op de school wordt vormgegeven.

In de beschrijving van dit hoofdstuk wordt duidelijk gemaakt, hoe invulling gegeven wordt aan de (wettelijke) opdracht van het onderwijs.

Een goede pedagogische benadering zorgt voor een veilige basis om leren en ontwikkelen mogelijk te maken. Omgangsvormen, respect voor anderen, burgerschap, samenwerking enz. zijn wezenlijke aspecten van ons onderwijs.

5.1 De Praktijk¹

Zomaar een ochtend

De leraar staat in de deuropening en geeft ieder kind een hand. Het is een warm welkom. De leerling kijkt hem aan: hij mag er zijn.

De klasgenootjes zijn er al. Enkelen komen enthousiast op hem af. Als de kinderen op hun plaats zitten, zeggen zij samen met de leraar een ochtendspreuk. Op dit moment zijn volwassene en kind even gelijk. "Ik zie rond in de wereld, waarin de zon haar licht zendt, waarin de sterren fonkelen, waarin de stenen rusten, de planten levend groeien, de dieren voelend leven, waarin de mens bezielde de geest een woning geeft." De les kan beginnen.

De lespraktijk van dag tot dag

Elke dag verloopt volgens een vast ritme. De eerste uren van de dag krijgen de kinderen les in een hoofdvak. De rest van de dag zijn er vaklessen. Als hoofdvakken worden rekenen, taal, heemkunde, dier- en plantkunde, aardrijkskunde, geschiedenis en natuurkunde gegeven. Het onderwijs in de hoofdvakken wordt ook wel periodeonderwijs genoemd, omdat deze vakken telkens gedurende een periode van 3 tot 4 weken dagelijks gegeven worden. Vreemde talen als Engels en Duits; kunstzinnige vakken als muziek, schilderen, vormtekenen en toneel; en bewegingsvakken als gymnastiek, eurythmie, tuinbouw, handenarbeid en handwerken komen iedere week als vakles terug.

Mijn klas en ik

Een leraar of leraren-duo (veel leraren hebben een duobaan) blijft in principe de gehele lagereschooltijd bij dezelfde groep kinderen. Dit heeft als voordeel dat kinderen en leraar of duo door de jaren heen veel voor elkaar kunnen betekenen. Er ontstaat een hechte band.

De kinderen leren ook andere docenten kennen, doordat er voor een aantal vaklessen vakdocenten zijn, en doordat klassenleraren vaklessen geven in elkaars klassen. Tegenwoordig wordt op veel vrijescholen de lerarenbezetting per klas jaarlijks opnieuw bekeken.

Kinderen zitten met leeftijdgenoten in één klas. Het jaarthema en de lessen sluiten aan bij de leeftijd. De leerlingen hebben dus in hun lagereschooltijd eenzelfde groep kinderen om zich heen. Ze horen bij elkaar. "Doe jij het jaar nog maar eens over" komt daarom in de vrijeschool nauwelijks voor.

Elk jaar zijn eigen verhaal

In de vrijeschool worden veel verhalen verteld. De verhalen zijn zo uitgezocht dat ze als jaarthema precies passen bij de leeftijd van de kinderen. Hierdoor herkennen zij zich in de personages en leren ervan.

De verhalen kunnen ook uitgangspunt voor de lessen zijn.

Het thema komt in alle vakken terug, zodat het jaar een eigen karakter.

¹ uit: <http://watisdevrijeschool.nl/Welkom.html>

5.2 De visie

Het onderwijspakket

De vrijeschool biedt een breed onderwijspakket aan. Kinderen leren niet alleen lezen en rekenen, maar ook vreemde talen spreken, dansen, toneelspelen, zingen, schilderen. Ze werken in de tuin en vieren feest. De vrijeschool wil kinderen al die bagage meegeven, zodat zij later van alle markten thuis zijn.

De één is praktisch ingesteld, de ander meer intellectueel en een derde is bijvoorbeeld een sociaal gericht type. Al deze verschillende vermogens worden in de vrijeschool aangesproken, zodat ieder kind zijn eigen kwaliteiten optimaal kan benutten. De naam vrijeschool betekent niet dat de kinderen maar wat aan kunnen rommelen of zelf mogen bepalen wat zij willen leren, maar duidt erop dat elk kind de vrijheid krijgt om op zijn eigen manier te leren. Dit doel rechtvaardigt de naam vrijeschool.

Alles op zijn tijd

Om helemaal zichzelf te worden, heeft het kind niet alleen kennis nodig, maar ook een warm gevoelsleven en een sterk lichaam. Hart, hoofd en handen zijn alle drie even belangrijk. Kinderen ontwikkelen deze drie vermogens in de loop van ongeveer 21 jaar.

Globaal gesproken:

In de eerste 7 jaren leren zij voornamelijk hun lichaam gebruiken. Kleine kinderen kruipen, lopen, rennen, springen, klauteren, hinkelen. Hierdoor wordt het lichaam hun instrument.

In de tweede 7 jaar beleven ze de dingen die op hen afkomen gevoelsmatig. Het is mooi of lelijk, goed of kwaad, smakelijk of vies, veilig of gevaarlijk, leuk of saai. Kort samengevat: het kind loopt ergens warm voor of het laat hem koud. In deze periode leert hij door het enthousiasme.

Na het 14e jaar kan hij zelf leren nadenken en oordelen. Het intellect is de kroon op het werk.

De vrijeschool wil aan deze natuurlijke ontwikkeling recht doen. Of zoals de boeren zeggen: "We moeten hooien als de zon schijnt." Effectief onderwijs is rekening houden met de ontwikkelingsfasen van het kind. Dit is de kern van het vrijeschoolonderwijs.

Het leerplan

Leren is in de vrijeschool leren met hoofd, hart en handen.

Met de handen wordt het lichamelijk-motorische bedoeld.

Met het hart wordt het hele gevoelsleven bedoeld. Betrokkenheid, inlevingsvermogen, het sociale IQ, zelfvertrouwen, zelfwaardering, gevoel voor schoonheid zijn enkele aspecten hiervan.

Het hoofd tenslotte geeft het vermogen tot denken en begrijpen; tot concluderen en abstraheren.

Deze visie op ontwikkeling heeft een totaal-leerplan voor 4 tot 18-jarigen opgeleverd.

Het is een doorgaande leerlijn vanaf de kleutertijd tot aan het einde van het voortgezet onderwijs. Elke les is een uitwerking van deze ontwikkelingsgedachte. Na groep acht stappen veel leerlingen over naar het reguliere vervolgonderwijs. De ervaring heeft geleerd dat deze overstap tot volle tevredenheid verlopen kan.

De vrijeschool heeft inmiddels een traditie van bijna honderd jaar in het vormgeven van onderwijs dat past bij de ontwikkeling van het kind. Rudolf Steiner, de grondlegger van de antroposofie, heeft de vrijeschool als concept in de wereld gezet. Op dit moment zijn er wereldwijd 1.000 vrijescholen. In uiteenlopende culturen heeft deze onderwijsvisie haar eigen vorm gevonden. Sinds de oprichting van de eerste vrijeschool zijn de uitgangspunten gelijk gebleven, maar is het concept in zijn uitwerking ook met de tijd meegegaan. Een ontwikkeling die door blijft gaan.

De les heeft handen en voeten

In alle lessen, dus ook bij het taal- en rekenonderwijs is er beweging. Het is niet alleen belangrijk dat een kind de lessen begrijpt, maar ook dat het er volop actief mee bezig is. Daarom wordt er veel met handen en voeten gewerkt. Klappen, lopen, rennen, springen, dansen horen in elke les thuis. Er wordt lopend gerekend, en om de taallessen eigen te maken, wordt er gedanst en

geklapt. Vakken als tuinbouw, houtbewerken en techniek zijn vanaf klas 4 praktische lessen, waar met de handen wordt gewerkt.

Bewegen bevordert de gezondheid. Bovendien komen door beweging van het hele lichaam de fijne verbindingen in de hersenen, de synapsen, tot stand. Met het negende, tiende jaar zijn de hersenen voorlopig volgroeid. Recente publicaties uit de neurowetenschap tonen aan dat het brein niet alleen te maken heeft met de intelligentie, maar ook met het gedrag. De hersenfunctie is afhankelijk van de lichaamsmotoriek. Daarom zijn motorische oefeningen een belangrijk onderdeel van de les.

Daar loop ik warm voor

Voor groei is warmte nodig. Een baby groeit goed als hij met liefde wordt omringd. Voor het onderwijs geldt dit evenzeer. Als een kind vol overgave, enthousiasme, betrokkenheid en eerbied de lessen in zich op kan nemen, dan wordt het letterlijk warm.

Het kind is volop betrokken als het leert hoe het zélf iets kan verzinnen en maken. Brood bakken, tekenen, een verhaal schrijven, toneelspelen, de klas opmeten, een krant maken, fluitspelen, sommen verzinnen, enz. Vooral als je dit samen met anderen doet, wordt de beleving van de eigen creativiteit dubbel zo sterk. Als er enthousiasme is, dan is er warmte.

Slim

Begrijpen en onthouden, concluderen en abstraheren zijn schitterende vermogens.

Het denken geeft overzicht en inzicht. Het is als de bloem op de plant, het is het vermogen dat ons volledig mens maakt.

De vrijeschool wil kinderen niet alleen kennis bijbrengen, maar hun ook leren inzien hóe ze tot een eigen gedachte, een eigen oordeel kunnen komen. De weg naar het trekken van een conclusie is belangrijker dan de conclusie zelf. Kinderen leren bijvoorbeeld wat een standpunt is en een mening. Ze leren ook de feiten nauwgezet en objectief te beschrijven. Nadenken en zelfstandig oordelen is meer dan kennis kunnen reproduceren. De maatschappij verandert snel. Wat vandaag nieuw is, is morgen verouderd. Mensen die creatief hebben leren denken, zijn op deze ontwikkelingen voorbereid

5.3 Samen met de ander

Ieder vogeltje zingt anders

In deze tijd wordt steeds meer duidelijk hoe verschillend kinderen zijn. De één is een doener, de ander een denker. De één gaat snel, de ander heeft meer tijd nodig. De open opdrachten ondervangen de verschillen grotendeels. Daarnaast worden er binnen de les variaties aan opdrachten gegeven die aansluiten bij de verschillende niveaus van de kinderen.

Omdat leren niet alleen het cognitieve inhoudt, maar ook het kunstzinnige en het handvaardige, is er veel differentiatie mogelijk.

Kinderen hebben recht op een individueel passend leertraject. Daarnaast is het ook nodig dat zij leren samenwerken en samen spelen. Behalve het individuele leren tref je daarom in een vrijeschoolklas ook het groepsleren aan. De kinderen zingen, musiceren, dansen, sporten samen. Zij werken ook samen aan opdrachten of projecten.

De kinderen vieren de seizoensfeesten, zoals Kerstmis, Pasen, het hoogzomerfeest en het herfstfeest met de hele schoolgemeenschap. Er zijn gezamenlijke weekopeningen en lesdemonstraties. De kinderen zien hun broertjes en zusjes optreden. De kleintjes roepen herinneringen op aan de tijd dat ze zelf klein waren en de groten krijgen waardering en respect. Zo is er evenwicht tussen het individuele en het gemeenschappelijke.

Het jaar rond

De natuur speelt een grote rol in het schoolleven. Planten, dieren, stenen zijn in de school te vinden. Ook de omgeving met al haar natuurschoon wordt verkend. In de klas staat een tafel met

producten van het seizoen. Samen met de kinderen van de hele school worden de seizoensfeesten gevierd. Het jaar is geen abstracte tijdseenheid, maar een ritmisch levend geheel, waar we deel van uitmaken. Zo gaan de kinderen zich vertrouwd voelen in de omgeving en wordt de tijd 'een feestelijk kralensnoer'.

Normen en waarden

Voor de vrijeschool zijn de algemeen menselijke waarden, zoals gemeenschapszin, respect en compassie, elementaire normen. Deze worden niet opgelegd, maar als basisgevoelens in de lessen en in de omgang met elkaar bewust gewekt. Iedereen verdient respect vanuit zijn menselijke waardigheid. De vrijeschool is niet verbonden aan een kerkelijke richting, maar heeft het christelijke principe van 'naastenliefde' als dagelijkse inspiratiebron. De christelijke feestdagen zijn gerelateerd aan de baan van de zon door het jaar. Cultuur en natuur vallen samen in de seizoensfeesten.

Sociale vaardigheden

Op school leert een kind de eerste sociale vaardigheden. De klas is de samenleving in het klein. De sfeer op de school en in de klas bepaalt of het kind zich veilig voelt en gelukkig. Door oefeningen wordt preventief gewerkt aan het oplossen van problemen, het inleven in een ander standpunt, het samenwerken en samen spelen. Is er toch sprake van uitsluiting en zelfs van pestgedrag, dan wordt dit met de nodige maatregelen opgelost. Elke school heeft een pestprotocol, waarin het beleid van de school is vastgelegd. Er is een wekelijks terugkerende vakles, waarin aandacht wordt besteed aan de sociale interactie in de klas.

School en thuis

Het contact met de ouders is in de vrijeschool intensief te noemen. Ouders kiezen vaak bewust voor deze school, en zijn meestal sterk betrokken bij het onderwijs en bij de organisatie. Elke klas heeft klassenouders, die contactpersoon zijn tussen leraar en oudergroep. Ouders helpen ook bij uitstapjes, feesten en lesactiviteiten, zoals lezen, tuinbouw en handwerken.

Om optimaal profijt van het onderwijs te hebben, is het buitengewoon waardevol als ouders thuis rekening houden met wat er op school wordt aangereikt. Is men op school bezig om de creativiteit en eigen inbreng van kinderen te stimuleren, dan heeft dit een maximaal effect als dezelfde lijn thuis wordt voortgezet. Natuurlijk is de vrijheid van ouders hierbij een uitgangspunt. Er worden cursussen en lezingen georganiseerd waar men meer over het vrijeschoolonderwijs te weten komt, zodat ouders zich goed kunnen oriënteren.

Een thuissituatie met rust en aandacht is een gezonde basis voor het vaak drukke schoolleven. Het is belangrijk ook niet teveel agenda-activiteiten te plannen, maar ruimschoots de gelegenheid te bieden om door buiten- of binnenspel te ontspannen. Het kind raakt snel overprikkeld. Om dit te voorkomen, is het ook belangrijk spaarzaam met tv/computer om te gaan. Zoals inmiddels bekend, heeft het werken achter een beeldscherm nadelige gevolgen voor de ontwikkeling van de hersenen en is het een rem op het eigen creatieve vermogen. Om deze reden heeft de vrijeschool geen school-tv en gaat men zorgvuldig om met de computer.

5.4 Onderwijsresultaten

Toetsing en rapportage

Veel vrijescholen maken gebruik van landelijk genormeerde toetsen, zoals toetsen uit het Cito leerlingvolgsysteem, om de leervorderingen van de kinderen gedurende het schooljaar te testen. De ouders krijgen daar een overzicht van en kunnen er in '10-minutengesprekken' met de leraren over van gedachten wisselen. De ontwikkeling van de kinderen kan worden vastgelegd in een leerlingvolgsysteem. In de vrijeschool omvat, dit naast gegevens over de cognitieve, ook die over de emotioneel-sociale en motorische ontwikkeling. De kerndoelen die de overheid heeft geformuleerd voor het basisonderwijs, gelden ook voor de vrijescholen.

Aan het einde van het schooljaar krijgt iedere leerling een 'getuigschrift'. Voor de ouders schetst de leraar in een algemeen beeld hoe het kind zich het afgelopen jaar heeft laten zien. Ook de vakken worden kort beschreven. De leerlingen krijgen 'een geschenk' in de vorm van een stuk proza of poëzie, vaak vergezeld van een tekening of schildering. Het beeld dat de leraar geeft, is bedoeld als een persoonlijke ondersteuning in de ontwikkeling van de leerling.

Extra hulp

Soms hebben kinderen een extra steuntje nodig in hun ontwikkelingsproces. Dat kan op het motorische, emotionele of cognitieve gebied zijn. De leraar vraagt hulp bij het zorgteam in de school. Hierin werken verschillende disciplines samen, zoals intern begeleider, kunstzinnige therapeut, remedial teacher en schoolarts.

Dit team observeert samen met de klassenleerkracht het kind, en overlegt welke extra hulp nodig is. In samenspraak met de ouders kan een individueel traject uitgezet worden. Kan de school niet voldoende hulp bieden, dan wordt er een beroep gedaan op begeleiding van buiten.

Uitstroom

Van de reguliere basisschool gaat, landelijk gezien, 40% naar de HAVO en het VWO, en 60% naar het VMBO. De Vrijescholen doen het beter. 60% van hun leerlingen gaan naar HAVO/VWO en 40% naar het VMBO. Dit blijkt uit een analyse van de uitstroomgegevens van ruim 30% van de vrije basis-scholen in Nederland.

Daarnaast gaat gemiddeld gezien bijna driekwart van alle kinderen na de vrije basisschool verder in het reguliere voortgezet onderwijs. Dat klopt ook met het beperkt aantal vrijescholen voor voortgezet onderwijs in Nederland.

5.5 Na de basisschool

Een goed gevulde rugzak

Aan het einde van de basisschool is het kind harmonisch opgegroeid. Zijn motoriek is sterk, wat hem discipline geeft. Zijn gevoel is krachtig, waardoor hij op zichzelf kan vertrouwen. En zijn verstand is gerijpt en geschoold, wat hem vrijheid en inzicht geeft. Het zijn aparte vermogens, maar als een eenheid met elkaar verbonden.

De twaalfjarige is nu in staat om de volgende grote groeistoot op te vangen: de puberteit. Vrijeschoolonderwijs heeft het karakter van duurzaamheid. Breed investeren in de jonge jaren levert kwaliteit in het verdere leven.

5.6 Burgerschap

Actief Burgerschap en Sociale Cohesie

Leerlingen groeien op in een steeds complexere, pluriforme maatschappij. Onze school vindt het van belang om de leerlingen op een goede manier hierop voor te bereiden. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen op een bewuste manier in het leven staan, waarbij ze niet alleen respect hebben voor anderen, maar ook naar anderen omzien. In de school leren wij leerlingen daarom goed samen te leven en samen te werken met anderen. Wij willen leerlingen brede kennis over en verantwoordelijkheidsbesef voor de samenleving meegeven. De belangrijkste kenmerken (en eigen kwaliteitsaspecten) van onze school zijn hieronder weergegeven.

Kwaliteitsindicatoren

1. We voeden onze leerlingen op tot mensen die respectvol (vanuit duidelijke waarden en normen) omgaan met zichzelf, de medemens en de omgeving
2. We richten ons op de algemene ontwikkeling en we geven onze leerlingen culturele bagage mee voor het leven
3. We voeden onze leerlingen op tot mensen die actief betrokken willen zijn op de samenleving en die gericht zijn op samenwerking
4. We voeden onze leerlingen op tot personen die kennis hebben van, en respect hebben voor andere opvattingen en overtuigingen (religies)

5.7 Onderwijstijd

Verplichte onderwijstijd

De school houdt zich aan de minimale onderwijstijd zoals door de inspectie wordt geëist. Op centraal niveau binnen de stichting worden de berekeningen getoetst en vastgesteld.

Sponsoring

Door sponsoring kan financiële speelruimte ontstaan die zowel ten goede komt aan het onderwijs als allerlei nevenactiviteiten. Wij staan in principe niet afwijzend tegenover sponsoring.

Sponsoring moet wel voldoen aan een aantal *voorwaarden*:

- Het moet verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taak en doelstelling van de school.
- Objectiviteit, geloofwaardigheid, betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van het onderwijs, de school en de daarbij betrokkenen moeten gegarandeerd zijn.
- Onderwijsinhoud en/of de continuïteit van het onderwijs zijn onafhankelijk.
- Sponsoruitingen in gesponsord lesmateriaal wijzen we af.
- Bovengenoemde punten vinden hun basis in het convenant sponsoring, dat de staatssecretaris van Onderwijs en alle landelijke onderwijsorganisaties van besturen, personeel, ouders en leerlingen en een aantal andere organisaties - waaronder de Consumentenbond hebben ondertekend.
- Alle sponsoractiviteiten die de school onderneemt behoeven de *instemming van de directeur en de medezeggenschapsraad* van de betreffende school, en bij totalen boven de €5.000 tevens de *goedkeuring* van het college van bestuur.
- Ouders die *klachten* hebben over sponsoring, uitingsvormen van sponsoring en niet akkoord gaan met de wederprestatie die aan de sponsoring verbonden is, kunnen een klacht indienen bij de directeur en/of het college van bestuur.

Op het moment dat de school een sponsoractiviteit opzet, zal zij u vooraf informeren middels de weekberichten of een aparte brief.

6 Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid in de school is gericht op enerzijds het waarborgen en verbeteren van de kwaliteit van onderwijs en anderzijds goed en aantrekkelijk werkgeverschap.

6.1 Kwaliteit van onderwijs

Binnen Athena werken veel verschillende onderwijsprofessionals. Zij dragen allen op hun eigen manier bij aan goed onderwijs. We maken hierbij onderscheid in gediplomeerde leerkrachten en leerkrachten in opleiding (zij-instromers). Alle gediplomeerde leerkrachten zijn, afhankelijk van hun werkervaring, start-, basis- of vakbekwaam en werken aan het onderhouden van hun bekwaamheden en te vergroten van hun professionaliteit. Het wettelijk kader 'Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel' vormt hiervoor de basis. Hierin zijn de vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheidseisen vastgelegd.

Vanwege het huidige lerarentekort werken we binnen Athena ook met leerkrachten in opleiding. Dit kan in de vorm van een zij-instroomopleiding of de (flexibele) deeltijdpabo. Het doel is dat deze leraren in opleiding binnen een vooraf vastgestelde termijn hun lesbevoegdheid behalen. Zij werken altijd onder supervisie van een bevoegde leerkracht.

De schoolleider en intern begeleider leggen jaarlijks een of meerdere klassenbezoeken af. Tijdens deze klassenbezoeken worden in ieder geval de didactische vaardigheden, het pedagogisch handelen en het klassenmanagement van de leerkracht bekeken, aan de hand van de kijkwijzer. De bevindingen worden besproken met leerkrachten en de lesondersteuners en zijn input voor het persoonlijke ontwikkelingsplan van leerkrachten en lesondersteuners.

De medewerker is eigenaar van het persoonlijk ontwikkelingsplan en maakt met de schoolleider afspraken over de inhoud, planning en gewenste resultaten van de individuele ontwikkelactiviteiten.

De schoolleider faciliteert de ontwikkelactiviteiten door zowel tijd als geld beschikbaar te stellen. We hanteren hiervoor het in de cao PO vastgestelde opleidingsbudget per fte en het vastgestelde aantal uren voor professionalisering. Deze studiefaciliteiten worden vastgelegd in het persoonlijk ontwikkelplan van een medewerker.

Het opleidingsbudget kan besteed worden aan externe opleidingen of de interne applicatiecursus voor startende leerkrachten. Daarnaast kan in overleg met de schoolleider besloten worden een beroep te doen op de inzet van één van de coaches die in dienst zijn van Athena. Ook is het mogelijk om een externe partij in te zetten voor gerichte coaching/scholingsvraagstukken.

De frequente pedagogische vergaderingen van het team dragen bij aan het realiseren van het onderwijskundig beleid van de school. De studiedagen van het team zijn gericht op het vergroten van de bekwaamheden en het stimuleren van team- en individuele ontwikkeling. Van leerkrachten met een LC-functie wordt verwacht dat zij vanuit hun rol een actieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het onderwijskundig beleid van de school.

Voor vervanging bij ziekteverzuim of andere afwezigheid wordt zoveel mogelijk een beroep gedaan op bevoegde en bekwame leerkrachten uit het team of uit de vaste vervangingspool van Athena of de vervangingspool via het mobiliteitscentrum van Onderwijsbureau Twente, conform het vervangingsbeleid van de stichting. Vanwege het lerarentekort wordt daarnaast incidenteel gebruik gemaakt van bevoegde zzp'ers. Wanneer er onverwacht een leerkracht uitvalt en van bovengenoemde opties geen gebruik gemaakt kan worden, is er de mogelijkheid om andere maatregelen in te zetten. Denk aan het verdelen van een klas over andere klassen, samenvoegen van twee klassen met één leerkracht, al dan niet met ondersteuning. Wij zijn ons ervan bewust dat dit geen lange termijn oplossing is, maar in noodsituaties kan hiervoor gekozen worden om te voorkomen dat klassen naar huis gestuurd moeten worden.

6.2 Goed en aantrekkelijk werkgeverschap

De grootste opdracht voor Athena (en veel andere vrijescholen) de komende jaren is te zorgen voor voldoende goede, gekwalificeerde en gemotiveerde leerkrachten. Dit vraagt om een gebalanceerd en integraal personeelsbeleid zowel op Athena-niveau als op schoolniveau.

Een prettig werkklimaat met een cultuur van oprechte aandacht, waarin we van – en aan – elkaar leren, er ruimte en tijd is voor goede begeleiding en we onze grenzen bewaken waardoor de werkdruk beheersbaar blijft en sprake is van stabiliteit. Hierdoor is er minder uitval en daalt het ziekteverzuim. Daarbij heeft iedereen een vorm van eigenaarschap en wordt de directeur goed ondersteund als facilitator. We hebben geconstateerd dat motiverend leiderschap hierin een sleutelpositie inneemt.

Inspanningen die uitval en uitstroom voorkomen, werkdruk verlagen en werkplezier en motivatie verhogen zijn hierbij cruciaal. Er is binnen de school aandacht voor duurzame inzetbaarheid en preventie van ziekteverzuim van medewerkers. Bij ziekteverzuim volgen schoolleider en teamlid het verzuimbeleid van Stichting Athena. Het verzuimbeleid is gericht op herstel en duurzame inzetbaarheid. Tevens is dit voor 2023 een belangrijk thema voor Stichting Athena en de scholen.

Als wij in onze scholen en teams de kwaliteit van het werk en de vitaliteit van de mensen hoog willen houden, vragen we blijvende inzet en bereidheid tot groei en ontwikkeling van de medewerkers. Daarvoor is motivatie een randvoorwaarde. De schoolleider voert jaarlijks één of meerdere voortgangsgesprekken met ieder teamlid. Hierin is aandacht voor vitaliteit, werkplezier, de bekwaamheid en de voortgang van de ontwikkelingsafspraken.

7 Kwaliteitszorg

Het begrip kwaliteitszorg is in het onderwijs een begrip dat op verschillende manieren wordt gebruikt.

De eerste jaren van kwaliteitszorg kenmerkten zich door:

- ✓ Zicht krijgen op de kwaliteit van de scholen.
- ✓ Gesprekken over gemeenschappelijke vrijeschoolwaarden.
- ✓ Afspraken maken over basiskwaliteit, autonomie en gedeelde verantwoordelijkheid.
- ✓ Zicht krijgen op het inspectiekader.
- ✓ Beleid ontwikkelen voor het monitoren van de onderwijskwaliteit.
- ✓ Verzorgen van een goede relatie tussen de scholen en het bestuurskantoor zodat de basis van vertrouwen een gedeelde verantwoordelijkheid gevoeld wordt.

Inmiddels lopen er binnen Athena duidelijke lijnen ten aanzien van het kwaliteitsbeleid en weten we steeds beter en eerder de goede gesprekken te voeren na het signaleren van zorgelijke ontwikkelingen.

Goede kwaliteitszorg is wat ons betreft integraal, systematisch en cyclisch en gebaseerd op een systematiek van zelfevaluatie en auditing.

Er is de afgelopen jaren veel ontwikkeld aan processen, (beleids)documenten, goede gespreksvoering en adequate coaching en ondersteuning. Zowel op school- als bestuursniveau. Wat nog ontbrak was het document dat de samenhang in het kwaliteitsbeleid zichtbaar maakt.

Sturen op (Athena)kwaliteit kan alleen als iedereen dezelfde kant op wil.

Zicht op kwaliteit en sturen op kwaliteit begint met het formuleren van de richting: wat willen we met Athena bereiken? Wat verstaan wij onder kwaliteit? Wat vinden wij belangrijk? Wanneer zijn we tevreden? Met andere woorden: doen we de goede dingen?

Om dit duidelijk te maken hebben we in een kwaliteitskader vastgelegd wat onze doelen en ambities zijn. In dat kader willen we een logische samenhang laten zien in alle lagen die op elkaar aansluiten: groepsniveau, schoolniveau en bestuursniveau.

Belangrijk daarbij is dat de autonomie van de scholen en leerkrachten bewaard blijft.

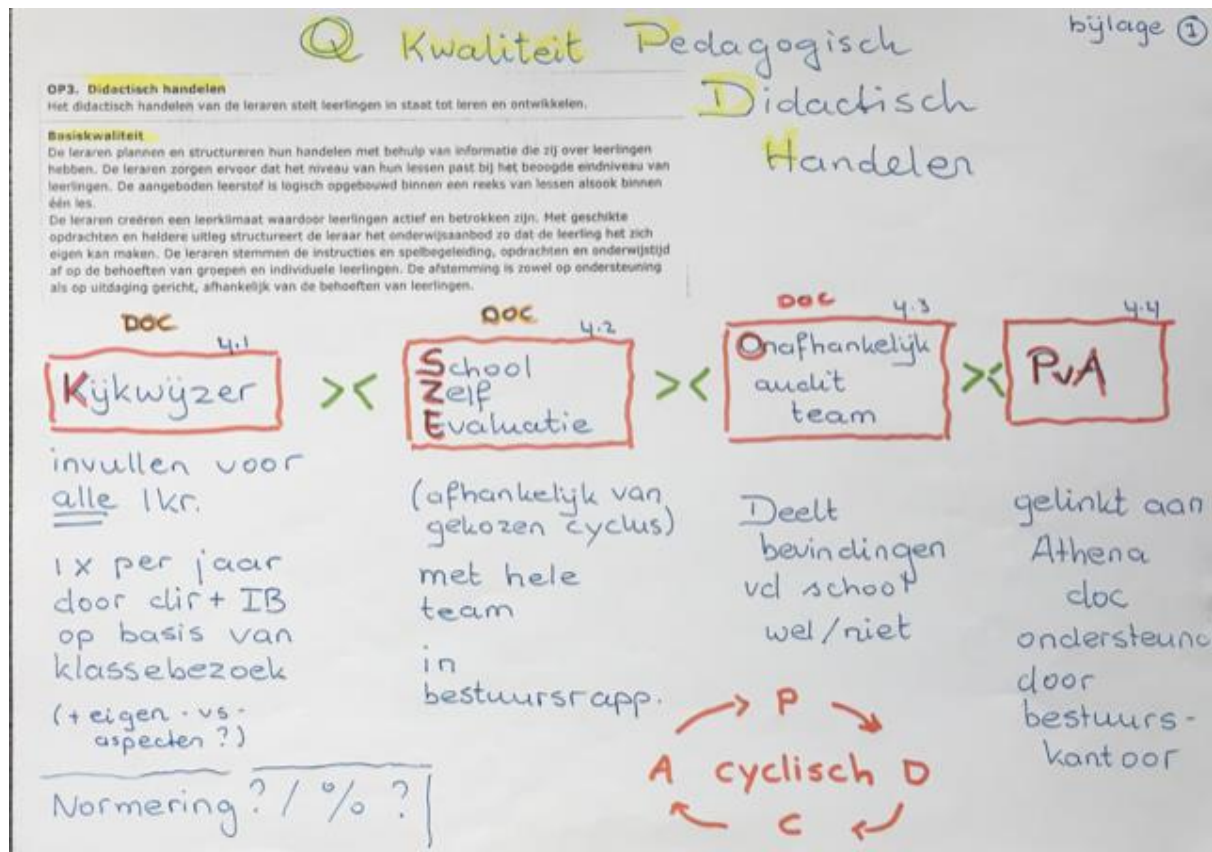
Om de samenhang duidelijk te maken stellen we ons een drietal basisvragen:

- 1 Wat vinden we de belangrijkste kwaliteitsindicatoren bij Athena (rekening houdend met de wettelijke eisen).
- 2 Welke doelen / signaleringswaarden hanteren we en hoe maken we zichtbaar aan anderen dat we goede kwaliteit hebben.
- 3 Welke cyclus en aanpak hanteren we om het zichtbaar te maken.

7.1 Basiskwaliteit en schoolzelfevaluatie

De basiskwaliteit staat beschreven in ons auditkader en schoolzelfevaluatie waarin onderstaande (verplichte) onderdelen uitgewerkt zijn.

Alle Athenascholen dienen aan de basiskwaliteit, zoals deze geformuleerd is binnen het auditkader, te voldoen. Ook de eigen aspecten van kwaliteit worden zoveel mogelijk ingevuld. In onderstaand schema (en het draaiboek audits) is de cyclische kwaliteit van de Audits Pedagogisch Didactisch weergegeven: Athena Kijkwijzer Lesbezoek >> Schoolzelfevaluatie >> externe audit >> plan van aanpak

In de volgende paragraaf zijn de hoofdaspecten benoemd waarop getoetst wordt.

7.2 Eigen aspecten van kwaliteit als aanvulling op waarderingskader

In het Kwaliteitsbeleid Athena staat beschreven hoe onze scholen invulling geven aan kwaliteitsbeleid en hoe het bestuur daar toezicht op houdt.

De Kijkwijzer Lesbezoek Athena bevat alle elementen waaraan een 'goede les' zou moeten voldoen: lesvoorbereiding, leeromgeving, onderwijstijd, gestructureerde instructie, kwaliteit interactie en betrokkenheid. Specifieke vrijeschoolmateriaal staat daar nog niet in omdat we dat nog onvoldoende geformuleerd hebben met elkaar. In de schoolzelfevaluatie, gekoppeld aan de audit pedagogisch didactisch handelen is wel een eerste aanzet gegaan deze 'eigen aspecten' van kwaliteit toe te voegen.

OP 2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding: De school volgt de ontwikkeling van haar leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

Eigen aspecten van kwaliteit:

De school volgt de leerlingen systematisch op het gebied van persoonsvorming (het ontwikkelen van een eigen, zelfstandig en individuele identiteit; uit strategisch beleidsplan 2015-2019) en weten de opbrengsten hiervan om te zetten in zinvolle ontwikkelingsstof

OP 3. Didactisch handelen: Het didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen.

Eigen aspecten van kwaliteit:

Leraren zijn pedagogisch/didactisch vaardig om specifieke vrijeschool periodelessen en vrijeschoolvakken (denk aan schilderen, vormtekenen, muziek enz.) vorm te geven.

De leraar toont hoge verwachtingen van de leerlingen.

De leraar geeft effectieve feedback, De leraar benut de onderwijstijd efficiënt.

(Deze laatste 2 staan ook in de Kijkwijzer maar kunnen op schoolniveau explicieter gemaakt worden)

OP 4. (Extra) Ondersteuning: Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra aanbod, ondersteuning en begeleiding

Eigen aspecten van kwaliteit:

De school is in staat om recht te doen aan de eigenwaarde van elk kind. Het biedt zo nodig extra ondersteuning vanuit de antroposofische visie in de klas; regenboog-training, motorische ondersteuning, speltherapie, kunstzinnige therapie e.d.

SK1. Veiligheid: Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen

Eigen aspecten van kwaliteit:

De school zet de eigen vrijeschoolpedagogiek en vertelstof bewust in als preventieve ondersteuning voor de veiligheid van leerlingen.

OR1. Resultaten: De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

Eigen aspecten van kwaliteit:

De school heeft ruime aandacht voor (en heeft dit in de jaarlijkse getuigschriften omschreven per leerling):

- een goede balans tussen cognitieve-, sociale- en persoonsontwikkeling,
- rijk onderwijs voor ieder kind
- leerwinst in beeld op gebied van kunstzinnige vakken, (wereld)burgerschap en mediawijsheid
- kinderen hebben plezier in leren
- kinderen zijn zelfstandig en mede-eigenaar van hun leerproces
- meer aandacht voor vroege taalontwikkeling ter voorkoming van leer- en gedragsproblemen

KA1. Kwaliteitszorg: Het bestuur en de school hebben een stelsel van kwaliteitszorg ingericht en verbeteren op basis daarvan hun onderwijs.

Eigen aspecten van kwaliteit:

Is er aanvullend beleid over de wijze waarop de kwaliteit wordt bewaakt en bevorderd en (hoe) wordt dit gerealiseerd? Te denken valt aan:

Ambitieuze doelen die passen bij de maatschappelijke opdracht.

Betrokkenheid van stakeholders/belanghebbenden en onafhankelijke deskundigen bij evaluaties.

Strategisch financiële planning.

KA2. Kwaliteitscultuur: Het bestuur en zijn scholen kennen een professionele kwaliteitscultuur en functioneren transparant en integer.

Eigen aspecten van kwaliteit:

Is er aanvullend beleid over de professionalisering en de kwaliteitscultuur en -hoe- wordt dit beleid gerealiseerd? Te denken valt aan:

Onderwijskundig leiderschap, draagvlak voor visie en ambities, eigenaarschap van leraren bij pedagogisch en didactisch concept

Deelname aan Athena netwerken: IB, Taal- en Rekenspecialisten (gerelateerd aan BVS)

Scholingen en professionalisering die zichtbaar is en eigenaarschap in de ontwikkeling van de professionaliteit.

